

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1TdoVS/5/2024
Identifikačné číslo spisu:	9518100247
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Patrik Príbelský
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:9518100247.11

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a členov senátu JUDr. Dany Wänkeovej, JUDr. Františka Moznera, JUDr. Petra Paludu a JUDr. Jozefa Šutku, v trestnej veci obvinených V. C. a spol., pre obzvlášť závažný zločin úkladnej vraždy podľa § 144 ods. 1, ods. 2 písm. d), písm. e), ods. 3 písm. b) Trestného zákona a iné, o sťažnosti obvinených V. C. a V. C. proti uzneseniam Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2TdoVS/2/2024 a 2TdoVS/3/2024 zo dňa 23. júla 2024, na neverejnom zasadnutí konanom dňa 14. augusta 2024 v Bratislave, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažnosti obžalovaných V. C. a V. C. zamietla.

Odôvodnenie

I.

Skutkový stav veci

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) (identickými) uzneseniami z 18. júna 2024, sp. zn. 5Tost/24/2024 a 5Tost/25/2024 rozhodol podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku tak, že sudcovia najvyššieho súdu JUDr. Juraj Kliment a JUDr. Peter Štíft nie sú vylúčení z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvinených V. C.E. a V. C. (ďalej tiež ako „obvinení“) vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 5Tost/25/2024 (ďalej tiež ako „základné rozhodnutie“).

Proti uvedenému rozhodnutiu podali obvinení dňa 5. augusta 2024 sťažnosť, ktorá je (s ohľadom na existenciu dvoch spisových značiek základného rozhodnutia) evidovaná na najvyššom súde pod sp. zn. 2TdoVS/2/2024 a 2TdoVS/3/2024.

Obvinení dňa 18. júla 2024 prostredníctvom svojho obhajcu Mgr. Mareka Paru (ďalej len „obhajca“) vzniesli proti sudcom JUDr. Pavlovi Farkašovi a JUDr. Dušanovi Szabóovi podľa § 32 ods. 3 z dôvodov podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku námietku zaujatosti pre pomer k veci a zároveň pre pomer k osobe obhajcu.

Vo vzťahu k sudcovi JUDr. Pavlovi Farkašovi obvinení uviedli, že námietku zaujatosti vznášajú pre jeho pomer k veci a zároveň pre jeho pomer k obhajcovi. Podľa obvinených sudca JUDr. Pavol Farkaš nemôže byť objektívne nestranný z dôvodu, že ako predseda senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 6. júna 2022 pod sp. zn. 2TdoVS/2/2022 rozhodoval o sťažnosti obhajcu v procesnom postavení obvineného proti uzneseniu senátu 5T Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. V tejto súvislosti obvinení poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023, v ktorom ústavný súd konštatoval porušenie základných ľudských práv obhajcu ako obvineného a arbitrárnosť posúdenia jeho námietky zaujatosti z dôvodu, že senát pod vedením JUDr. Pavla Farkaša sa nezaoberal relevantnými zaujatost' zakladajúcimi tvrdeniami obhajcu proti sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi. Obvinení ďalej uviedli, že ústavný súd v predmetnom náleze senátu pod vedením JUDr. Pavla Farkaša vytkol, že sa nezaoberal (i) nielen nenávisťnými výrokmi proti obhajcovi, ale (ii) ani výrokom sudcu JUDr. Juraja Klimenta o tzv. zdvihnutom prste, pričom oba sú spôsobilé založiť zaujatost' sudcu JUDr. Juraja Klimenta. Obvinení preto zastávajú názor, že po objektívnej stránke nie je možné vzhliadnuť také záruky, ktoré by preukázali, že sudca JUDr. Pavol Farkaš, ktorý už posudzoval rovnakú právnu vec, nebude viazaný na svoje predchádzajúce rozhodnutie a nebude si zaujato presadzovať svoj už skôr vyslovený právny názor.

Obvinení svoju námietku zaujatosti vo vzťahu k sudcovi JUDr. Pavlovi Farkašovi doplnili podaním zo dňa 22. júla 2024, v ktorom poukázali na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 23. mája 2024, sp. zn. I. ÚS 79/2024, ktorý posudzoval podobnú situáciu, keď jeden a ten istý sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodoval v sťažnostnom konaní o námietke zaujatosti proti sudcovi Špecializovaného trestného súdu ako súdu I. stupňa a následne rozhodoval o tej istej otázke ako člen senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v dovolacom konaní. Obvinení tiež zopakovali podstatnú časť svojej argumentácie vo vzťahu k záverom nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky z 7. marca 2024, sp. zn. I. ÚS 74/2023.

V doplnení námietky zaujatosti vo vzťahu ku sudcovi JUDr. Pavlovi Farkašovi obvinení ďalej uviedli, že dotknutému sudcovi muselo byť v čase jeho rozhodovania vo veci vedenej pod sp. zn. 2TdoVS/2/2022 známe vyjadrenie sudcu JUDr. Juraja Klimenta z 13. mája 2022, ktorým sudca JUDr. Juraj Kliment vo veci vedenej na Najvyššom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. 5Tostš/11/2022 vysvetľoval svoj výrok o zdvihnutom prste a tiež obsah rozhovoru sudcu JUDr. Juraja Klimenta s redaktorom M. Z. z 5. novembra 2020, pričom obvinení citovali tak z odôvodnenia predmetného uznesenia, ako aj z predmetného rozhovoru a sudcovi JUDr. Pavlovi Farkašovi vyčítajú, že jeho pozornosti unikli nielen dlhodobé nenávisťné prejavy sudcu JUDr. Juraja Klimenta voči obhajcovi, ale aj „až nadprirodzené veštecké schopnosti“ JUDr. Juraja Klimenta, ktorému v máji 2022 „na stole pristálo“ posúdenie dôvodnosti podozrenia o krivom obvinení prokurátora JUDr. Z. Š. v prospech zločineckej skupiny a proti práve obhajcovi, o ktorom mal sudca JUDr. Juraj Kliment „tak vytrvalo hovoriť a snívať“ už v novembri 2020.

Vo vzťahu k sudcovi JUDr. Dušanovi Szabóovi obvinení uviedli, že dotknutý sudca po boku namietaných sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Štífta v uznesení zo 17. októbra 2023, sp. zn. 5Tost/28/2023 označil legitímne podanú námietku zaujatosti ich obhajcom založenej na prijímaní darov zo strany konajúcej sudkyne Mgr. Pamele Záleskej a klamlivom popretí tejto skutočnosti za bezprecedentný pokus o diskreditáciu menovanej sudkyne, čo nepovažujú ani za zdržanlivé a ani za uvážlivé vyjadrenie dotknutého sudcu. V tejto súvislosti tiež obvinení poukázali na vyjadrenie dotknutého sudcu z 25. októbra 2023, sp. zn. Spr 1793/23, v ktorom dotknutý sudca uviedol, že spôsob vyjadrovania obhajcov obvineného vo vzťahu k sudkyňi Mgr. Pamele Záleskej musí byť posúdený predsedom Revíznej komisie Slovenskej advokátskej komory ako aj Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, aby títo zvážili podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania voči obhajcom obvineného pre porušenie povinnosti advokáta uvedenej v § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Podľa obvinených tak dotknutý sudca uvedeným písomným podaním preukázateľne a neoprávnene inicioval konanie proti obhajcovi, čím je preukázaný jeho negatívny vzťah, a teda pomer k osobe obhajcu, ktorý spôsobuje jeho vylúčenie z vykonávania úkonov v aktuálnych trestných veciach.

Obvinení doplnili, že ich obhajca nebol zo strany Slovenskej advokátskej komory za žiadne previnenie voči žiadnemu sudcovi, teda ani voči Mgr. Pamele Záleskej potrestaný a nemá vedomosť o vedené revízneho, resp. disciplinárneho konania voči jeho osobe. Podnet sudcu JUDr. Dušana Szabóa preto obvinení hodnotia ako neoprávnený a zaujatosť dotknutého sudcu zakladajúci faktor.

Obvinení ďalej uviedli, že pokiaľ je sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Dušan Szabó sudcom, ktorý bol zaradený na Okresnom súde Trnava, tak ich obhajcu kritizoval za to, že vo veci odsúdeného M. K. predložil rukou vyplnený a pokrčený prísľub zamestnania, k čomu došlo v dôsledku jeho zaslania poštou advokátovi od klienta ako aj to, že dotknutý sudca obhajcu kritizoval za pitie vody v letných mesiacoch mimo prestávky určenej súdom.

Obaja namietaní sudcovia (JUDr. Pavol Farkaš, JUDr. Dušan Szabó) sa písomne vyjadrili k námietke zaujatosti vznesenej obvinenými a zhodne skonštatovali, že sa necítia byť subjektívne zaujatí a rovnako tak nevidia existenciu skutočností, ktoré by vzbudzovali alebo mohli vzbudzovať pochybnosti o ich objektívnej nezaujatosti a podrobne sa vyjadrili k ich osobám namietaným tvrdeniam zo strany obvinených.

Dňa 23. júla 2023 sťažnostný senát 2TdoVS uzneseniami sp. zn. 2TdoVS/2/2024 a 2TdoVS/3/2024 rozhodol podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku tak, že sudca najvyššieho súdu JUDr. Dušan Szabó nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci obvinených V. C. a V. C., vedenej na najvyššom súde pod sp. zn. 2TdoVS/2/2024 a 2TdoVS/3/2024 (ďalej tiež ako „napádané rozhodnutie“).

Uvedené rozhodnutia boli obvineným a ich obhajcom doručené dňa 1. augusta 2024. Prokurátorovi Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) boli rozhodnutia doručené 31. júla 2024.

II.

Sťažnosť a vyjadrenia k nej

Dňa 2. augusta 2024 (podateľňou najvyššieho súdu prebrané 5. augusta 2024) boli najvyššiemu súdu doručené sťažnosti obvinených V. C. a V. C., podané prostredníctvom ich obhajcov Mgr. Mareka Paru a JUDr. Michala Mandzáka a to podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku proti napádanému rozhodnutiu s tým, že túto sťažnosť odôvodnia v lehote do 3 pracovných dní.

Dňa 6. augusta 2024 bolo sťažnostnému súdu doručené odôvodnenie sťažnosti zo dňa 2. augusta 2024, ktoré bolo označené ako sťažnosť „(i) pre nečinnosť súdu; (ii) spolu s dôvodmi sťažnosti proti uzneseniam v zmysle § 32 ods. 3 Tr. por. o nevylúčení sudcu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. Dušana Szabóa z vykonávania úkonov v trestných veciach vedených pod sp. zn. 2 TdoVS 2/2024 a 2 TdoVS 3/2024 podľa §§ 55 ods. 3; 185 a nasl.; 194 ods. 1 písm. a) Tr. por.“. Uvedené odôvodnenie sťažnosti obvinených možno zhrnúť nasledovne:

II.A Sťažnosť proti nevylúčeniu JUDr. Dušana Szabóa

Podstata námietky zaujatosti obvinených vo vzťahu k JUDr. Dušanovi Szabóovi spočívala na jeho údajných tvrdeniach vo vzťahu k osobe obhajcu obvinených Mgr. Mareka Paru a to aj vo vzťahu k výkonu jeho advokátskej činnosti.

Podľa obvinených, tvrdenie JUDr. Dušana Szabóa vo význame: „... spôsob vyjadrovania obhajcov obžalovaného ... musí byť posúdený predsedom revíznej komisie Slovenskej advokátskej komory ...“, má, aj s ohľadom na skutočnosť, že použil množné číslo zahŕňajúce nevyhnutne osobu ich obhajcu Mgr. Mareka Paru ako aj imperatív vylučujúci akúkoľvek pochybnosť, že jeho cieľom bolo dosiahnuť disciplinárne stíhanie uvedeného obhajcu, zakladá existenciu zaujatosti JUDr. Dušana Szabóa vo vzťahu k Mgr. Marekovi Parovi. Podľa obvinených sú takéto vyjadrenia na adresu Mgr. Mareka Paru, dokonca

výlučne za výkon jeho advokátskej činnosti, nedôvodné, neoprávnené a šikanózne.

Skutočnosť, že JUDr. Dušan Szabó bol členom senátu 5T najvyššieho súdu, pričom v tomto čase bol predsedom uvedeného senátu JUDr. Juraj Kliment, zakladá podľa obvinených s ohľadom na fakt, že bol Mgr. Marek Para nezákonne vzatý do väzby, zaujatosť JUDr. Dušana Szabóa. Podľa obvinených konanie členov senátu 5T najvyššieho súdu, ktorého členom bol aj sudca JUDr. Dušan Szabó bolo a rozhodne naďalej je, zamerané výslovne na poškodenie jeho advokátskej činnosti, pričom nadobudlo takú intenzitu, že sa s ničím podobným obhajca obvinených, Mgr. Marek Para, pred iným senátom najvyššieho súdu, ale ani pred inými súdmi v celej Európskej únii, kde vykonáva advokátsku činnosť, doposiaľ nestretol a ani nepredpokladá, že by sa mohol stretnúť.

Uvedený postoj namietaného sudcu JUDr. Dušana Szabóa k obhajcovi Mgr. Marekovi Parovi je podľa obvinených dôležité v konaní o námietke voči nemu kriticky skúmať, keďže ako advokát je Mgr. Marek Para povinný všetky skutočnosti v záujme klienta reprodukovat' v takej podobe, ako ich nadobudol, pričom sudca JUDr. Dušan Szabó si musel byť vedomý, že prijímanie darov, ale najmä popieranie takej skutočnosti, je dôvodom na vylúčenie dotknutej sudkyne, pričom ani rozhodnutie senátu 5T ako sťažnostného súdu určite nedalo definitívnu „bodku“ za touto problematikou, nakoľko bude namietaná v ďalšom priebehu predmetného (iného) trestného konania.

Za osobitne dôležité považujú obvinení v tejto súvislosti uviesť, že senát 5T v danej trestnej veci umožnil namietanej sudkyňi sa vyjadriť písomne nad rámec namietaného rozhodnutia Mgr. Marekom Parom, a jej vyjadrenie ani nedoručil obhajcovi obvinených, ktorý v danej trestnej veci obhajoval iného obvineného.

Obvinení dodali, že JUDr. Dušan Szabó sa staval kriticky k obsahu legitímnej námietky zaujatosti, ako aj k výzoru listinného dôkazu, avšak vyjadrenia sudkyne Mgr. Pamelý Záleskej typu „treba sa zbaviť svíň v talároch“ alebo rôzne zosmiešňujúce vyjadrenia sudcu JUDr. Juraja Klimenta a jeho senátu na adresu advokátov, keď navyše tento senát zaviedol nezdravenie advokátov pri vstupe do pojednávacej miestnosti ako štandardnú formu komunikácie, nikdy ani len nekomentoval, čo je prinajmenšom dvojaký meter, ak nie úplne nesprávny uhol pohľadu.

V ďalšej časti sťažnosti obvinení poukázali na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky, z ktorých má vyplývať, že pokiaľ sudca prejaví svoj postoj k určitej osobe podaním trestného oznámenia, predstavuje táto okolnosť takú skutočnosť, ktorá je spôsobilá založiť jeho zaujatosť. Zároveň vyjadrili obvinení presvedčenie, že podanie podnetu na disciplinárne konanie je možné vnímať totožne ako trestné oznámenie, pričom práve skutočnosť, že podnet bol neoprávnený zvyšuje dôvody pre vylúčenie sudcu vzhľadom na jeho pomer k osobe ich obhajcu, Mgr. Mareka Paru.

Ďalej v sťažnosti obvinení uviedli, že kritika ich obhajcu, Mgr. Mareka Paru, zo strany namietaného sudcu JUDr. Dušana Szabóa pre (i) odpitie vody z malej plastovej fľašky, (ii) kvôli predloženiu „škaredého“ listinného dôkazu uvádzali len na dokreslenie perzekutívnej situácie voči jeho osobe, nakoľko z jeho vyjadrení majú za ustálené, že v priebehu 20 ročnej praxe sa nestretol s podobným prípadom kritérií, ktoré na neho kladol JUDr. Dušan Szabó, že by boli kladené aj na iné osoby prokurátorov alebo advokátov, avšak zároveň dodal, že taký meter do budúcnosti uvíta, nakoľko sa nimi z rešpektu k namietanému sudcovi naďalej riadi (aj keď je asi jediný) aj v prípade konania pred inými sudcami.

Vo vzťahu k uvedenej sťažnosti obvinení navrhli, aby iný senát najvyššieho súdu na poklade ich sťažnosti podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku rozhodol, že sudca JUDr. Dušan Szabó, je ako sudca spravodajca vylúčený z vykonávania úkonov v trestných veciach vedených pod sp. zn. 2TdoVS/2/2024 a 2TdoVS/3/2024 pre jeho pomer k ich obhajcovi, Mgr. Marekovi Parovi.

II.B Sťažnosť pre nečinnosť

Esenciálnou skutočnosťou vo vzťahu k napádanému rozhodnutiu v časti sťažnosti pre nečinnosť senátu

2TdoVS je rozhodnutie uvedeného senátu, že o námietke zaujatosti vo vzťahu k JUDr. Pavlovi Farkašovi sa nebude konať.

Podľa obvinených je námietka zaujatosti proti sudcovi JUDr. Pavlovi Farkašovi založená na kvalifikovaných skutočnostiach, ktoré navyše ako spôsobilé pre založenie pomeru dotknutého sudcu k veci posúdil (síce v inom avšak analogickom prípade) aj Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 59/2024-38.

Obvinení vyjadrili názor, že ak sa s tými istými okolnosťami zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky, nemôže byť daný dôvod sa nimi nezaoberať a o námietke zaujatosti nekonať v aktuálnych trestných veciach.

Dodali, že predmetnú sťažnosť pre nečinnosť podávajú z procesnej opatrnosti, keďže by mohla predstavovať opravný prostriedok, ktorý by im v prípade prísnej aplikácie zásady subsidiarity bránil v podaní ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky.

V závere sťažnosti obvinení v tejto časti požadujú, aby iný senát najvyššieho súdu určil primeranú lehotu senátu 2TdoV (je potrebné skonštatovať, že obvinení naprieč celou sťažnosťou označujú senát 2TdoVS ako senát 2Tdo, čo je však zjavný omyl) podľa § 55 ods. 4 Trestného poriadku do 15 pracovných dní, pokiaľ senát 2TdoVS nerozhodne o ich námietke zaujatosti proti JUDr. Pavlovi Farkašovi, na podklade ich sťažnosti pre nečinnosť sám.

II.C Vyjadrenie prokurátora

K sťažnosti obvinených sa vyjadril prokurátor podaním zo dňa 12. augusta 2024. Vo vzťahu k časti podania označeného ako „sťažnosť pre nečinnosť“ uviedol, že právny názor sťažnostného senátu najvyššieho súdu na podanie obhajoby označené ako námietka zaujatosti, teda právny názor, že konkrétne podanie nespĺňa zákonné parametre námietky zaujatosti upravené v § 31 Trestného poriadku, a teda sa o nej s poukazom na § 32 ods. 6 Trestného poriadku nekoná, nie je možné podradiť pod hypotézu právnej normy uvedenej v § 55 ods. 3 Trestného poriadku.

K apelácii obvinených na „iný, analogický prípad“ na ústavnom súde prokurátor uviedol, že je postačujúce oboznámiť sa s bodmi 33. a 34. uvedeného nálezu Ústavného súdu a je zrejmé, že námietkou objektívneho nedostatku nestrannosti sudcov najvyššieho súdu sa Ústavný súd sa vôbec nezaoberal, a už vôbec svoje rozhodnutie na tejto námietke nezaložil. Z uvedeného dôvodu vo všeobecnej rovine konštatuje, že zavádzanie súdu vo vzťahu k platnému právu (vrátane judikatúry) akoukoľvek stranou trestného konania považuje za neprofesionálne.

K časti sťažnosti smerujúcej proti nevyhláseniu sudcu najvyššieho súdu JUDr. Dušana Szabóa uviedol, že napadnuté uznesenie považuje za vecne správne a argumentačne vyčerpávajúce. Dodal, že na niektoré sťažnostné argumenty obhajoby (napr. odpitie vody z malej plastovej fľašky alebo nezdravenie advokátov) reagovať nebude, keďže tieto nepovažuje za relevantné, ale skôr za dokresľujúce štýl vedenia obhajoby.

Z hľadiska právneho za podstatnú skutočnosť prokurátor považuje skutočnosť, že vo vzťahu pomeru sudcu „k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v trestnom konaní“ je nevyhnutné intenzitu tohto pomeru sčasti inak posudzovať pri obvinených a poškodených a inak pri právnych zástupcoch strán v konaní (teda pri prokurátorovi, obhajcovi a splnomocnencovi). Je to tomu tak preto, že v prípade, ak by aj marginálna pozitívna, či negatívna interakcia sudcu s obhajcom, či prokurátorom (napr. nedovolenie odpíť z fľašky bez súhlasu predsedu senátu na hlavnom pojednávaní) mala za následok zaujatosť tohto sudcu, tak by v pomerne malom štáte s limitovaným množstvom trestných advokátov a prokurátorov bolo možné namietat' zaujatosť prakticky každého trestného sudcu. V danej spojitosti prokurátor tiež odkázal na rozhodovaciu súdnu prax podporujúcu jeho argumentáciu.

Záverom svojho vyjadrenia prokurátor uviedol, že „námietkový kolotoč“ v tejto trestnej veci dokazuje nefunkčnosť dvojkoľajného rozhodovania o zaujatosti (najskôr o oznámení zaujatosti, následne o námietkach zaujatosti) a môže mať za následok paralyzovanie plynulého priebehu súdneho konania. Pripomenul, že od začiatku bola sťažnosť na nečinnosť senátu Špecializovaného trestného súdu založená na tom, že súd prvého stupňa nerozhodoval postupom podľa § 567t ods. 1 Trestného poriadku o tom, či obžaloba spĺňa zákonné náležitosti.

Prokurátor tiež poukázal na kroky obhajoby a z nich plynúce prieskumy a navrhol, aby sťažnostný senát najvyššieho súdu sťažnosť obvinených postupom podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

III.

Zloženie senátu sťažnostného súdu

Pre komplexnosť považuje sťažnostný senát za potrebné úvodom sa osobitne vyjadriť k spôsobu kreácie senátu v čase rozhodovania vo veci.

Sťažnostný senát TdoVS sa skladá z piatich členov (§ 18 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Zloženie päťčlenného senátu sa v zmysle ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu (napr. č. k. I. ÚS 448/2016-57) spravuje rozvrhom práce najvyššieho súdu, ktorý je aktuálny v deň doručenia podania na súd (v intenciách najvyššieho súdu je smerodajný deň predloženia sťažnosti do podateľne najvyššieho súdu). Sťažnosť obvinených bola do podateľne najvyššieho súdu doručená 2. augusta 2024 (piatok o 14:23 hod.), kedy bol platným a účinným rozvrh práce najvyššieho súdu na rok 2024 v znení opatrení č. 1 až 10 (ďalej len „rozvrh práce“) účinný od 1. augusta 2024.

Vzhľadom na skutočnosť, že úradné hodiny podateľne najvyššieho súdu sú v piatok od 08:00 - 11:30 / 12:00 - 13:00 (sú zverejnené na webovej stránke najvyššieho súdu), bola sťažnosť obvinených zaevidovaná bezprostredne nasledujúci pracovný deň a to v pondelok, dňa 5. augusta 2024. Vec bola následne predložená predsedovi senátu, JUDr. Pavlovi Farkašovi, ktorý [s poukazom na § 32 ods. 3, ods. 4 a ods. 5 písm. d) Trestného poriadku] dal dňa 7. augusta 2024 pokyn na pridelenie veci náhodným výberom prostredníctvom elektronickej podateľne inému päťčlennému senátu. Sťažnostná vec obvinených toho istého dňa, 7. augusta 2024, napadla senátu 1TdoVS a boli jej pridelené sp. zn. 1TdoVS/5/2024 a 1TdoVS/6/2024. Podľa rozvrhu práce bolo zloženie senátu 1TdoVS v čase nápadu veci (zachovávajúc zostupné poradie) nasledovné: predseda senátu JUDr. František Mozner, stáli členovia senátu JUDr. Peter Paluda, JUDr. Martin Bargel, JUDr. Dana Wänkeová, JUDr. Patrik Příbelský, PhD. a náhradní členovia senátu JUDr. Martina Zeleňáková, JUDr. Dušan Krč-Šebera a JUDr. Jozef Šutka.

Keďže riadiaci predseda senátu JUDr. František Mozner, v čase pridelenia veci senátu 1TdoVS čerpal dlhodobu ohlásenú dovolenku, v súlade s čl. XVI ods. 6 rozvrhu práce ho v čase jeho neprítomnosti zastupoval ďalší predseda senátu v zostupnom poradí rozvrhu práce, ktorým bol JUDr. Peter Paluda. Zastupujúci predseda senátu (JUDr. Peter Paluda) vzhľadom na okolnosť, že sa obaja obvinení nachádzajú vo väzbe (čím je splnená podmienka neodkladnosti), prideliť sťažnostnú vec obvinených JUDr. Patrikovi Příbelskému, PhD.

V tomto momente je potrebné uviesť, že pôvodný (päťčlenný) senát sťažnostnej veci obvinených mal mať nasledovnú podobu: JUDr. František Mozner, JUDr. Peter Paluda, JUDr. Martin Bargel, JUDr. Dana Wänkeová a JUDr. Patrik Příbelský, PhD. Vzhľadom na skutočnosť, že JUDr. Martin Bargel čerpal v čase rozhodovania vo veci dlhodobu plánovanú dovolenku, v súlade s čl. X ods. 9 a ods. 3 rozvrhu práce za neho nastupuje bezprostredne nasledujúci predseda senátu toho istého súdneho oddelenia v zostupnom poradí. Pokiaľ takéto zastúpenie nie je možné (čo vzhľadom na vyčerpanie všetkých predsedov senátu v oddelení 1TdoVS možné nebolo), predsedu senátu ktorý nie je riadiacim predsedom senátu a nie je spravodajcom, zastupujú sudcovia toho istého súdneho oddelenia (v tomto

pripade náhradní členovia senátu). Na miesto JUDr. Martina Bargela teda mala nastúpiť JUDr. Martina Zeleňáková.

Uvedená sudkyňa je však z dôvodov podľa § 31 ods. 3 Trestného poriadku ex lege vylúčená, keďže sa zúčastnila rozhodovania vo veci ako členka senátu napádaného rozhodnutia. Dodržujúc uvedené pravidlá zastupovania mal ako ďalší v zostupnom poradí nastúpiť JUDr. Dušan Krč-Šebera, ktorý obdobne, ako JUDr. Martin Bargel, čerpal dlhodobu ohlásenú dovolenku, čo mu objektívne neumožnilo podieľať sa na rozhodovaní v danej veci. Nasledujúcim náhradným členom senátu bol JUDr. Jozef Šutka, ktorý sa vzhľadom na vyššie uvedené stal členom prejednávajúceho senátu vo veciach obvinených vedených pod sp. zn. 1TdoVS/5/2024 a 1TdoVS/6/2024.

Na základe uvedeného postupu sa sťažnostný senát formoval až do svojej finálnej podoby v čase rozhodnutia vo veci.

Zároveň, keďže boli splnené podmienky spoločného konania v zmysle § 18 Trestného poriadku, rozhodol senát 1TdoVS podľa § 21 ods. 3 Trestného poriadku o spojení oboch vecí, v ktorých boli podané sťažnosti, na spoločné konanie, ktoré bolo vykonané pod sp. zn. 1TdoVS/5/2024.

IV.

Posúdenie dôvodnosti námietky zaujatosti

Iný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky [§ 32 ods. 5 písm. d) Trestného poriadku, § 18 ods. 1 veta druhá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov] po zistení, že sťažnosť obvinených spĺňa všetky formálne podmienky, preskúmal v súlade s § 192 ods. 1 Trestného poriadku správnosť výroku napadnutého uznesenia, ako i konanie jemu predchádzajúce a dospel k záveru, že podaná sťažnosť nie je dôvodná.

Podľa § 31 ods. 1 Trestného poriadku je z vykonávania úkonov trestného konania (okrem iných) vylúčený sudca, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci, alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Predatívne považuje sťažnostný súd za potrebné pripomenúť a ozrejmiť sťažovateľom esenciálnu právnu podstatu existencie inštitútu námietky zaujatosti, založenej na všeobecnej požiadavke nestrannosti súdu (resp. sudcu) vyplývajúcej z článkov 46 ods. 1 a 141 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a tiež z článku 6 ods. 1 Dohovoru.

Generálne možno existenciu nestrannosti sudcu (súdu) pozitívnym vymedzením definovať ako absenciu prítomnosti zaujatosti (predsudku) a straníckosti. V prípade, ak konajúci sudca nedisponuje požadovanou mierou nestrannosti (nezaujatosti), je u neho deklarovaná absencia schopnosti rozhodnúť vo veci objektívne, nezaujato, tak, ako by to dokázal urobiť akýkoľvek iný sudca, ktorý nemá k veci a k osobám, o ktorých rozhoduje vzťah určitej (neudržateľnej) intenzity, bez ohľadu na to, či je tento vzťah pozitívnej alebo negatívnej povahy. Zaujatosť sudcu vo vzťahu k veci alebo k osobám je možné označiť ako stav, kedy je sudca osobne zainteresovaný na výsledku konania, resp. keď má na výsledku konania osobný záujem (prospech), ale aj v prípade, ak má také poznatky o veci, ktoré by sa mali preukázať až v priebehu konania a môžu ovplyvniť jeho nestrannosť v rozhodovaní.

O nestrannosť musí dbať predovšetkým sudca sám. Pri výkone súdnictva má zachovať vecný prístup za každých okolností. Musí mať dostatok schopnosti ovládať nielen svoje konanie, ale tiež sféru svojich vnútorných pocitov. Nesmie dopustiť, aby v ňom niektorá skutočnosť týkajúca sa prejednávanej veci vyvolala pocity zakladajúce pochybnosti o jeho nezáujatosti. Súčasťou takto vnímaného vecného prístupu sudcu k prejednávanej veci a k účastníkom konania je tiež schopnosť sudcu vyrovnáť sa vnútorne s prípadnými námietkami účastníkov v priebehu konania a s eventuálnou kritikou jeho konania. Pokiaľ by sudca (mimo iného) takúto schopnosť nemal, nebol by spôsobilý vykonávať funkciu sudcu.

Práve pre prípad, že by sudca nedisponoval požadovanou mierou nestrannosti, je inštitút vylúčenia sudcov z vykonávania úkonov trestného konania jedným (avšak nie jediným) z prostriedkov zabezpečenia ústavnej požiadavky nestrannosti sudcu v konaní.

V prípade, že je prítomné podozrenie práve na existenciu predsudku, resp. zaujatosti sudcu k danej veci, resp. k osobám vystupujúcich v danej veci, nastupuje povinnosť sťažnostného súdu skúmať uvedené podozrenie jednak z hľadiska vnútorného psychického vzťahu sudcu k veci a jednotlivým osobám (subjektom) konania z pohľadu toho, čo si sudca myslí pro foro interno (subjektívne hľadisko) a zároveň z hľadiska objektívneho, a to, či sudca garantuje poskytovanie vonkajšej záruky nestrannosti.

Je tiež potrebné uviesť, že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďovať prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti (nepostačuje, že sudca je nestranný a nezaujatý, musí sa tak aj objektívne javiť). Pre vyslovenie (prísnejšie posudzovanej) objektívnej nestrannosti sudcu teda nepostačuje podozrenie alebo subjektívny názor sťažovateľa, ale sťažnostným súdom musí byť identifikovaná legitímna pochybnosť o potenciálnej schopnosti namietaného sudcu rozhodnúť nezaujato a nestranne (pričom táto sa v konaní nemusí prejavovať ale postačuje, že je narušené objektívne zdanie nestrannosti a nezaujatosti sudcu). Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.

Apelujúc na uvedené, sťažnostný súd poukazuje na dvoj etapové posudzovanie nestrannosti konkrétneho sudcu podľa ustálenej judikatúry ESLP (napríklad *Le Compte, Micallef v. Malta* z 15. októbra 2009, *Lindon, Otchakovsky-Laurens a Joly v. Francúzsko* z 22. októbra 2007 alebo *Kyprianou v. Cyprus*, č. sťažnosti 73797/01 z 15. decembra 2005 a ďalšie), ktoré je zároveň ústavnokonforme overené (napríklad nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 39/2021 z 22. júna 2021) a to prostredníctvom subjektívneho a objektívneho testu nestrannosti.

Prostredníctvom testu subjektívnej (skutočnej) nestrannosti sa posudzuje osobné presvedčenie (postoj) konkrétneho sudcu vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu, resp. osobám vystupujúcich v danom prípade. Povinnosťou sťažnostného súdu je teda skúmať možnú existenciu takých skutočností, ktoré sú spôsobilé vyvrátiť domnienku nestrannosti sudcu. Tieto skutočnosti však nemôžu spočívať na subjektívnych názoroch sťažovateľa, ale musia mať skutočný základ spočívajúci vo vnútornom presvedčení sudcu, musia dosahovať určitú intenzitu a zároveň musia byť objektivizované napríklad v podobe overených výrokov namietaného sudcu alebo v jeho celkovom správaní sa či v postoji materializovanom do jeho okolia (inak povedané, musia byť zhmotnené a preukázateľné).

Optikou (prísnejšieho) testu objektívnej nestrannosti sťažnostný súd skúma (ne)existenciu takých skutočností, ktoré sú spôsobilé vzbudzovať pochybnosti o nestrannosti sudcu, pričom platí tzv. teória zdania. Povinnosťou sťažnostného súdu v tomto prípade je konštatovať existenciu a prípadnú mieru, intenzitu a povahu vzťahu namietaného sudcu k prejednávanej veci a zodpovedať elementárnu otázku, či uvedené vyžaruje nedostatok nestrannosti súdu.

Sťažnostný súd (tak, ako to uvádza vyššie) skúmal vyjadrenia ako aj konanie namietaného sudcu JUDr. Dušana Szabóa v intenciách (ne)existencie vzťahu k Mgr. Marekovi Parovi takej intenzity, že by tento bol spôsobilý vyvolať pochybnosti o schopnosti menovaného sudcu rozhodnúť vo veci obvinených nezaujato a nestranne, pričom dospel k jednoznačnému záveru, že námietky obvinených sú nedôvodné. Sťažnostný súd opätovne pripomína, že subjektívna nestrannosť je založená na neexistencii takéhoto vnútorného presvedčenia namietaného sudcu vo vzťahu k veci, resp. subjektom konania, ktoré deklaruje jeho neschopnosť rozhodnúť vo veci nezaujato a nestranne. Na strane druhej, objektívna nestrannosť je založená na vyžarovaní dostatočného signálu občanom v schopnosť súdu rozhodovať vo veciach spravodlivo v najširšom zmysle (s dôrazom na nestrannosť a nezaujatosť).

V uvedenom prípade boli spornými najmä vyjadrenia, ako aj postup namietaného sudcu vo vzťahu k činnosti obhajcu obvinených, Mgr. Mareka Paru, ako advokáta.

V časti námietky zaujatosti obvinených založenej na údajnom označení konania obhajcu Mgr. Mareka Paru v prípade predloženia námietky zaujatosti vo veci 5Tost/28/2023 namietaným sudcom za „bezprecedentný pokus o diskreditáciu menovanej sudkyne“ sťažnostný súd preskúmal pravdivosť tvrdenia obvinených a dospel k záveru, že k uvedenému vyjadreniu zo strany namietaného sudcu naozaj došlo, avšak bolo adresované inému obhajcovi a nie súčasnému obhajcovi obvinených, Mgr. Marekovi Parovi.

V prípade vyjadrenia namietaného sudcu ohľadom jeho výroku o nevyhnutnosti posúdenia spôsobu vyjadrovania obhajcov obvinených vo vzťahu k sudkyňi Mgr. Pamele Záleskej predsedom Revíznej komisie Slovenskej advokátskej komory, ako aj Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, aby títo zvážili podanie návrhu na začatie disciplinárneho konania voči obhajcom obvineného pre porušenie povinnosti advokáta uvedenej v § 18 ods. 3 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii, sťažnostný súd dospel k záveru, že uvedené vyjadrenie má reálny základ plynúci z rozhodovacej činnosti sudcu vo veci 5Tost/28/2023, pričom namietaný sudca týmto nespôsobil perzekúciu Mgr. Mareka Paru tak, ako sa to obvinení snažia predostrieť, ale iba vyjadril názor sudcu konajúceho v danej veci, že vulgárne vyjadrovanie obhajcov na adresu sudcov by (v žiadnej) ani vo všeobecnej rovine nemalo uniknúť pozornosti orgánov disponujúcich právomocou (ako aj povinnosťou) posudzovať prípadné disciplinárne previnenie ktoréhokoľvek obhajcu pôsobiaceho v advokácii. Zároveň, uvedené nemožno kvalifikovať ako iniciovanie disciplinárneho konania proti Mgr. Marekovi Parovi keďže návrh na začatie disciplinárneho konania sa považuje za podaný doručením kancelárii komory (§ 58 ods. 1 zákona o advokácii). Ak by však k takejto iniciatíve zo strany sudcu v budúcnosti aj došlo, nezakladalo by to bez ďalšieho dôvod pre vyslovenie jeho zaujatosti v danej veci vo vzťahu k obhajcovi. Cieľom uvedeného vyjadrenia namietaného sudcu teda nebolo za každú cenu dosiahnuť disciplinárne stíhanie Mgr. Mareka Paru, ale len objektívne poukázať na prípadné možné porušenie povinnosti advokáta.

V časti námietky obvinených, ktorá sa týka listiny predloženej od obvineného M. K. v čase, keď bol JUDr. Dušan Szabó sudcom na Okresnom súde Trnava, podľa ktorej mal namietaný sudca kritizovať obhajcu obvineného M. K., za predloženie pokrčeného a rukou spísaného príslubu zamestnania, je potrebné uviesť, že táto sa týka výlučne rozhodovacej činnosti sudcu, ktorej súčasťou je od práce a poslania sudcu neoddeliteľná schopnosť (a nevyhnutnosť) kreácie vnútorného postoja slúžiaceho k hodnoteniu predložených dôkazov - v tomto prípade listín.

V prípade situácie, ktorá má „dokresľovať“ perzekúciu zo strany namietaného sudcu JUDr. Dušana Szabóa vo vzťahu k osobe obhajcu obvinených, Mgr. Mareka Paru, a to upozornenie smerujúce od JUDr. Dušana Szabóa obhajcovi obvineného na pitie vody v letných mesiacoch mimo prestávky určenej súdom, je sťažnostný súd toho názoru, že zrejme ide zo strany obvinených o snahu zaviesť (dlhšiu dobu pozorovateľný) trend založený na pretváraní zákonných, v justícii Slovenskej republiky od jej vzniku budovaných a zaužívaných metód založených na vzájomnom rešpekte medzi sudcami a obhajcami na vzťah, ktorého podstata môže mať degeneratívny vplyv na existenciu uvedeného vzájomného profesionálneho rešpektu. Sťažnostný súd konštatuje, že rozvíjanie uvedených metód môže v krátkej budúcnosti viesť k trvalému poškodeniu týchto vzájomných (historicky náročne kreovaných) vzťahov.

Na margo uvedeného „upozornenia na pitie vody“, sťažnostný súd nemá pochybnosti, že postup namietaného sudcu nebol viazaný na osobu obhajcu, keďže takto by postupoval, a pri rešpektovaní platného právneho stavu by postupovať aj mal, voči akémukoľvek obhajcovi na verejnom zasadnutí, resp. hlavnom pojednávaní. Uvedený „incident“ teda žiadnym spôsobom nezakladá existenciu (v tomto prípade negatívnej) zaujatosti namietaného sudcu vo vzťahu k obhajcovi obvinených, Mgr. Marekovi Parovi, a túto ani žiadnym spôsobom „nedokresľuje“.

Vo zvyšnej časti sťažnostný súd nepovažuje za potrebné sa osobitne vyjadriť k namietaným tvrdeniam, keďže tieto (ako aj niektoré menované tvrdenia) majú výlučne špekulatívny charakter, resp. smerujú

proti riadnemu procesnému postupu súdu. Dostatočne sa k nim vyjadril už senát 2TdoVS v odôvodneniach napadnutých uznesení, pričom s touto argumentáciou sa senát 1TdoVS stotožňuje a v podrobnostiach na ňu odkazuje.

III.

Posúdenie sťažnosti pre nečinnosť

Sťažnostný súd je presvedčený, že senát 2TdoVS postupoval pri rozhodovaní o nevyhlásení JUDr. Dušana Szabóa z vykonávania úkonov trestného konania vo veci obvinených V. C. a V. C. správne. Zároveň konštatuje vecnú správnosť aj v časti rozhodnutia uvedeného senátu nekonať o námietke zaujatosti proti JUDr. Pavlovi Farkašovi. Možno len zopakovať, že sťažovatelia svoju námietku zaujatosti voči JUDr. Pavlovi Farkašovi založili na dôvodoch stojacich mimo relevantných dôvodov uvedených v ustanovení § 31 ods. 1 Trestného poriadku.

Ak sťažovatelia poukazujú na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 59/2024, tak musí najvyšší súd uviesť, že závery daného rozhodnutia na aktuálne posúdenie veci nedopadajú. V uvedenom rozhodnutí totiž ústavný súd riešil otázku, či môže záver v zmysle § 32 ods. 6 Trestného poriadku byť realizovaný prípisom predsedu senátu. Tu ústavný súd nevzhliadol žiadne pochybenie. Zároveň sa nevyjadril k participácii na rozhodnutí v prípade sudcov, ktorí v minulosti v inej veci zaujali právny názor, ktorý bol v rozpore s neskorším právnym názorom ESLP.

Najvyšší súd zároveň dodáva, že prieskum sťažnostných námietok v tomto smere nerealizoval prostredníctvom konania podľa § 55 Trestného poriadku (ako navrhovali sťažovatelia), ale prostredníctvom „klasického“ prieskumu podľa § 185 a nasl. Trestného poriadku, ktorý poskytuje dostatočný priestor na nápravu prípadných sťažovateľmi vytýkaných väd.

Ako obiter dictum možno nad rámec veci uviesť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky nemá nadriadený súd a teda postup podľa ustanovenia § 55 ods. 3 až 6 Trestného poriadku neprichádza vo vzťahu k nemu do úvahy (pozri napr. uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. novembra 2020, sp. zn. IV. ÚS 576/2020).

Na základe uvedeného rozhodol sťažnostný senát 1TdoVS tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia a to tak, že sťažnosť obvinených zamietol.

Toto uznesenie bolo prijaté pomerom hlasov 5:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.